



Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
Nijverheidsstraat 26-38
1040 Brussel
Tel.: 02 289 76 11
Fax: 02 289 76 09

COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS

STUDIE

(F)100211-CREG-945

betreffende

‘de mogelijke verbinding tussen de LNG-terminal te Duinkerke en het Belgisch aardgasvervoersnet’

gemaakt met toepassing van artikel 15/14, §2, 2°, van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen

11 februari 2010

INLEIDING

De COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS (CREG) heeft onderhavige studie betreffende de mogelijke verbinding tussen de LNG-terminal te Duinkerke en het Belgisch aardgasvervoersnet opgesteld overeenkomstig artikel 15/14, §2, 2°, van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen (de Gaswet).

Voor genoemd artikel 15/14 van de Gaswet bepaalt dat de CREG op eigen initiatief onderzoeken en studies kan uitvoeren in verband met de aardgasmarkt. Hierna wordt een motivatie gegeven van de studie.

In Frankrijk zijn de plannen in een ver gevorderd stadium om tegen einde 2014 een LNG-terminal te bouwen in Duinkerke. Het project wordt ontwikkeld door de Franse energiegroep Electricité de France (EDF) die een verbinding beoogt met Zeebrugge. De inzet van EDF is om via de “kortste weg” LNG op het handelsplatform te Zeebrugge te brengen en haar elektriciteitscentrales in België te voorzien van aardgas op een moduleerbare wijze¹.

De bouw van een LNG-terminal te Duinkerke doorkruist de expansiemogelijkheden van de LNG-terminal te Zeebrugge waarvoor momenteel een internationale marktbevraging (*open season*) lopende is voor een tweede uitbreiding in navolging van de eerste uitbreiding die in april 2008 in bedrijf is genomen. Het concurrentiële spanningsveld tussen beide terminals verdient zeker de aandacht aangezien EDF een ontheffingsprocedure² lopende heeft op basis van artikel 22 van de Tweede Europese Gasrichtlijn³ terwijl de LNG-terminal te Zeebrugge opereert onder een volledig gereguleerd regime van open toegang en tarieven. Anderzijds draagt een nieuwe terminal bij tot de bevoorradingszekerheid van Noord/West Europa als dit bijkomend knooppunt goed verbonden is met de bestaande hoofdassen van het vervoersnet.

¹ Flexibiliteit op de aardgastoevoer is sterk gegeerd door elektriciteitsproducenten om hen toe te laten hun gasgestookte centrales vlot te moduleren (jojo-bewegingen in de elektriciteitsafname opvangen, een fenomeen dat sterk zal toenemen door een groeiend aandeel van windenergie). Met andere woorden, vlotte beschikbaarheid over flexibiliteit geeft een elektriciteitsproducent een competitief voordeel. Eén van de redenen van de trend van horizontale integratie van de elektriciteitsopwekking

² EDF heeft voor de LNG-terminal te Duinkerke op 26 juni 2009 een totale ontheffing aangevraagd gedurende 20 jaar van de gereguleerde toegangsregels voor derden.

³ Richtlijn 2003/55/EG van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2003 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en houdende intrekking van Richtlijn 98/30/EG.

Voorliggende studie zal bovenstaande aspecten die verband houden met de terminal aansnijden maar niet uitdiepen omdat de bouw van de terminal op de eerste plaats een aangelegenheid is van Frankrijk en het mede aan de Europese Commissie is om de ontheffingsaanvraag te beoordelen. De verbinding met het Belgische vervoersnet is daarentegen een project dat een adequate inpassing vereist in het bestaande Belgisch vervoersnet en daarom een standpunt van de CREG vraagt om het overleg met de betrokken partijen, dat recent is opgestart, te sturen. De studie argumenteert een standpunt dat meerdere basisprincipes en richtlijnen behelst.

Aangezien de CREG de vrijheid heeft om ieder redelijk investeringsproject afzonderlijk te beoordelen binnen de wettelijke klijntijnen, blijft het standpunt in deze studie indicatief maar niettemin de eerste referentie voor een evaluatie.

De studie is als volgt opgebouwd. Er wordt gestart met een beschrijving van het expansietraject dat momenteel gevolgd wordt voor de LNG-terminal te Zeebrugge. Daarna wordt overgestapt naar een toelichting van het bouwproject van de LNG-terminal te Duinkerke. Het volgend deel bespreekt enkele alternatieve projecten om de LNG-terminal te Duinkerke te verbinden met het Belgisch aardgasvervoersnetwerk. Na deze beschrijvende onderdelen, die noodzakelijk zijn voor een goed begrip, verwoordt de CREG enkele basisprincipes waaraan de verbinding met het Belgisch aardgasvervoersnetwerk zou moeten beantwoorden. Vervolgens worden richtlijnen geformuleerd. Het besluit geeft een opsomming van de elementen van het standpunt van de CREG.

Deze studie werd goedgekeurd door het Directiecomité van de CREG op zijn vergadering van 11 februari 2010.

////

I. ZEEBRUGGE LNG-TERMINAL

1. Onder impuls van een groeiende populariteit van LNG ten opzichte van pijpleidinggas werd in de periode 2004-2008 de ontvangstcapaciteit van de LNG-terminal in Zeebrugge verdubbeld tot 9 miljard kubieke meter aardgas per jaar. Jaarlijks kunnen nu 110 in plaats van 66 LNG-schepen aanmeren. Met de vierde opslagtank neemt de capaciteit van de bufferopslag op de terminal toe tot 380.000 kubieke meter LNG⁴. Door de extra hervergassingscapaciteit neemt de uitzendcapaciteit op de terminal toe tot 1.700 k.m³(n)/h⁵. Momenteel wordt vooral LNG uit Qatar aangeleverd en wordt de terminal tevens aangewend voor doorvoer, vooral voor het Verenigd Koninkrijk

2. Na de indienstname van de verdubbelde LNG-terminal werd de uitzendcapaciteit toegewezen aan drie shippers via verbintenissen voor lange duur:

- 510 k.m³(n)/h (2,7 miljard m³(n)/j, 33 losbeurten per jaar) werd gecontracteerd door Distrigas (20 jaar vanaf april 2007);
- 340 k.m³(n)/h (1,8 miljard m³(n)/j, 22 losbeurten per jaar) werd gecontracteerd door Suez LNG Trading (15 jaar startende in 2008);
- 850 k.m³(n)/h (4,5 miljard m³(n)/j, 55 losbeurten per jaar) werd gecontracteerd door Exxon-Mobil / Qatar Petroleum (20 jaar vanaf april 2007).

3. Op 29 maart 2007 werd op de LNG-terminal de eerste scheepslading LNG gelost onder het nieuwe langetermijncontract van Distrigas met de Qatarese producent RasGas. Dit betekende dat niet langer Algerije de hoofdleverancier is van LNG voor Zeebrugge.

In 2008 stond de LNG-terminal te Zeebrugge in voor 11% van de totale Belgische aardgasbevoorrading.

4. Op 27 juni 2007 werd bekend gemaakt dat EDF, via haar dochteronderneming in Londen (EDF Trading), een contract heeft gesloten met Exxon-Mobil om haar capaciteit gedurende vier jaar over te nemen. Dit betekent dat tot 27 juni 2011 EDF LNG-activiteiten kan uitbouwen te Zeebrugge. Dit gegeven is belangrijk bij de verder beoordeling van EDF's bedoeling om een LNG-terminal te bouwen te Duinkerke. Tot op heden heeft EDF (EDF

⁴ 1 m³ LNG \approx 576 m³(n) pijpleidinggas

⁵ Capaciteit na aftrek van 150 k.m³(n)/h die gereserveerd is door Fluxys voor haar operationeel netbeheer.

Trading) als dusdanig geen capaciteit onderschreven op de LNG-terminal van Zeebrugge om rechtstreeks de Belgische markt te beleveren maar beschikt wel over uitzendcapaciteit naar de Zeebrugge hub voor het in het netwerk brengen van spotleveringen van LNG. Van de Zeebrugge hub kan een gedeelte van het aardgas worden afgenomen door EDF Belgium voor de Belgische markt en is de rest bestemd voor doorvoertransacties richting Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Duitsland via spotleveringen.

5. Het is belangrijk te onderlijnen dat de LNG-terminal in Zeebrugge een regime kent van gereguleerde open toegang met de mogelijkheid om langetermijn terminallingcontracten aan te gaan tegen gereguleerde tarieven. Maar daarnaast kunnen ook spotcargo's aanmeren via contractueel vastgelegde regels inzake aanbod op de secundaire markt (ook voor LNG-ladingen). Het is op dat vlak dat de toegang tot de terminal van Zeebrugge sterk verschillend is van LNG-terminals met ontheffing van de gereguleerde toegangsregels.

6. Einde 2007 lanceerde Fluxys LNG een nieuwe internationale marktbevraging om te peilen naar een mogelijk tweede uitbreiding van de terminal. LNG kent namelijk een toenemend belang in de bevoorrading van Europa en Zeebrugge is zeer goed gelegen op een kruispunt van aardgasstromen. Het LNG te Zeebrugge heeft bijvoorbeeld een belangrijke rol gespeeld om de aardgasstromen naar het oosten te waarborgen tijdens het Russisch-Oekraïens doorvoerconflict begin 2009.

7. De bouw van een tweede aanlegsteiger zou de mogelijkheid bieden om hervergassingsschepen te ontvangen. Dit zou een nieuwe dienstverlening op de terminal betekenen nadat in 2009 al de dienst voor het laden van LNG-schepen werd aangeboden. Bovendien zou Zeebrugge wereldwijd de eerste LNG-terminal zijn waar zowel gewone LNG-schepen als hervergassingsschepen kunnen aanmeren.

Het "information memorandum"⁶ van de open season voorzag een mogelijk realisatie van een tweede uitbreiding van de terminal tegen 2015-2016.

8. De internationale marktbevraging heeft geleid tot een kaderakkoord met rederij Exmar om het aanmeren mogelijk te maken van hervergassingsschepen. Daarnaast is Fluxys LNG ook met andere geïnteresseerde partijen in overleg. Mogelijk wordt een gefaseerde uitbreiding van de terminal beoogd met in een eerste fase investeringen opdat hervergassingsschepen zouden kunnen aanmeren.

⁶ Beschikbaar op www.fluxys.net.

9. Deze uitbreidingsinitiatieven te Zeebrugge worden nu in een zekere competitie gesteld met de mogelijke bouw van een LNG-terminal te Duinkerke op slechts 75 km afstand. Hetzelfde concurrentiële aspect kan gesteld worden van het LNG-project in Rotterdam op bijna 150 km afstand dat in de tweede helft van 2011 volledig operationeel wordt⁷. Toch lijkt het concurrentiële aspect voor het project te Duinkerke meer uitgesproken omdat (i) in Frankrijk een procedure lopende is om EDF een volledige ontheffing te geven die gestoeld is op artikel 22 van de Europese Gasrichtlijn en (ii) EDF de bedoeling heeft om het LNG via de “kortste route” over te brengen naar Zeebrugge. Er moet ook worden aangegeven dat EDF tot op heden geen activiteiten heeft ontplooid als beheerder van om het even welke aardgasinfrastructuur en dat EDF zich richt, wat aardgas betreft, op aardgashandel en aardgaslevering en waar het kan de voorziening van aardgas voor haar gasgestookte elektriciteitscentrales zelf in handen neemt. Het is in dit verband trouwens ook niet duidelijk wie het beheer van de terminal te Duinkerke in handen zal krijgen. De mogelijkheid bestaat dat dit zou kunnen uitbesteed worden aan een derde partij die nu nog niet gekend is. Het is niet aan deze studie om deze problematiek verder uit te diepen, mede doordat dit een aangelegenheid is in Frankrijk, maar het zou wel een taak van de CREG en de CRE zijn om een eerlijke concurrentie tussen de terminals op te volgen.

10. Hoewel het concurrentie-aspect bedenkingen kan oproepen, kan vanuit de bevoorradingszekerheid een bijkomende nabijgelegen LNG-terminal eerder toegejuicht worden. De CREG zal daarom het project evalueren vanuit een zo maximaal mogelijke synergie tussen de LNG-terminal te Duinkerke en de LNG-terminal te Zeebrugge. Deze synergie beantwoordt volledig aan de Europese Verordening betreffende bevoorradingszekerheid⁸ die in de maak is. Daarom, maar ook vanwege markttoegankelijkheid en de bevordering van de liquiditeit en de handel tussen PEG Nord en de Zeebrugge Hub, is een nieuwe verbinding tussen Frankrijk en België een waardevol project.

⁷ Voor het Gate-project (LNG-terminal van 16 miljard m³(n)/jaar) is een volledige ontheffing van de gereguleerde toegangsregels verkregen in april 2007 voor 20 jaar en voor 16 miljard m³(n) per jaar (www.gate.nl). Voor een overzicht van de LNG-projecten in Europa wordt verwezen naar de op 9 februari 2010 door GLE (Gas LNG Europe) gepubliceerde lijst van investeringen in Europese LNG-terminals (www.gie.eu).

⁸ Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende maatregelen tot veiligstelling van de aardgasvoorziening en houdende intrekking van Richtlijn 2004/67/EG, COM(2009) 363 definitief.

II. DUINKERKE LNG-TERMINAL⁹

11. Om een mogelijk nieuwe verbinding tussen Frankrijk en België te kunnen beoordelen is het belangrijk om een zicht te hebben op het project in Frankrijk dat deze verbinding voedt. De intentie voor een koppeling met België vertrekt vanuit de ver gevorderde plannen voor de bouw van een LNG-terminal te Duinkerke¹⁰ en de uitdrukkelijke wens van de projectontwikkelaar, de energiegroep EDF¹¹, om deze terminal in verbinding te stellen met het handelsplatform te Zeebrugge (Zeebrugge hub). Uit het debat en de positie die EDF heeft in België (aquisitie van SPE¹², bouw van nieuwe gasgestookte elektriciteitscentrales, bekommernis om flexibiliteit voor de gasgestookte elektriciteitscentrales) en in het Verenigd Koninkrijk, kan worden afgeleid dat EDF beoogt om de Belgische markt te bevoorraden en haar markt in het Verenigd Koninkrijk te voorzien van aardgas. De groep EDF heeft in Frankrijk een relatief klein marktaandeel als aardgasleverancier en dankt haar sterkte aan haar positie als elektriciteitsproducent in Frankrijk en op wereldvlak.

⁹ Omdat technische details en kostenramingen vertrouwelijk zijn, is dit deel onder meer gebaseerd op volgende publieke documenten “Dossier de demande d’exemption d’accès régulé de tiers pour le terminal méthanier de Dunkerque”- version publique février 2009 (Dunkerque LNG); “Consultation publique relative à la demande d’exemption envisagée par la société Dunkerque LNG pour son projet de terminal méthanier à Dunkerque », 16/02/2009 (CRE) en « Synthèse de la consultation publique relative à la demande d’exemption envisagée par la société Dunkerque LNG pour son projet de terminal méthanier à Dunkerque, 24/07/2009 (CRE).

¹⁰ Op 27 januari 2010 verscheen in de pers dat TOTAL ook de bouw van een LNG-terminal te Duinkerke zou overwegen (Heren ICIS EuropeanSpotGasMarkets, 27.01.2010). In “Energypresse” van 01.02.2010 werd gemeld dat TOTAL eventueel zou meestappen in het project van EDF. Hier zal verder niet worden op ingegaan maar deze signalen bevestigen enkel dat Duinkerke over afzienbare termijn zal beschikken over (minstens) één LNG-terminal.

¹¹ In de tekst zal DNK TML gehanteerd worden om te verwijzen naar de LNG-terminal te Duinkerke. Het DNK TML-project is in feite in handen van een hiertoe gecreëerd filiaal van EDF dat de naam “Dunkerque LNG” draagt. Aangezien dit filiaal 100% van EDF-groep is, wordt in dit document toch verwezen naar EDF om over de hele lijn de duidelijkheid te behouden wat de positie van EDF is. Dit filiaal heeft een eigen website <http://dunkerque-lng.edf.com/>. In voorliggende studie verwijst EDF naar de EDF-groep.

¹² Op 12/11/2009 heeft de Europese Commissie de goedkeuring gegeven aan EDF om een meerderheidsbelang te verkrijgen in elektriciteitsproducent SPE.

12. Tabel 1 geeft een detail van de twee investeringsvarianten die momenteel op tafel liggen bij EDF. De keuze zal bepaald worden door het resultaat van de bilaterale onderhandelingen die de EDF-groep voert met potentiële shippers¹³.

Tabel 1. De twee investeringsvarianten voor de bouw van een LNG-terminal te Duinkerke met in vergelijking de bestaande LNG-terminal te Zeebrugge.

	Project 1	Project 2	Zeebrugge Terminal
Overslagcapaciteit	10 miljard m ³ /j	13 miljard m ³ /j	9 miljard m ³ /j
Uitzendcapaciteit	1.400 k.m ³ (n)/h	1.900 k.m ³ (n)/h	1.700 k/m ³ (n)/h(*)
Jetty	1	1	1
LNG-tanks	380.000 m ³ LNG	570.000 m ³ LNG	380.000 m ³ LNG
	2 x 190.000 m ³ LNG	3 x 190.000 m ³ LNG	3 x 80.000 m ³ LNG
			1 x 140.000 m ³ LNG

(*) capaciteit na aftrek van 150.000 k.m³(n)/h die gereserveerd is door Fluxys voor haar operationeel netbeheer

Bron gegevens LNG-terminal Duinkerke: "Consultation publique relative à la demande d'exemption envisagée par la société Dunkerque LNG pour son projet de terminal méthanier à Dunkerque", CRE, 16.02.2009

Bron gegevens LNG terminal Zeebrugge: www.fluxys.net

De LNG-terminal te Duinkerke zou methaantankers kunnen ontvangen met een capaciteit van 75.000 m³ tot 267.000 m³ LNG. Ter vergelijking, de terminal van Zeebrugge kan normaal LNG-schepen ontvangen met een capaciteit tot 155.000 m³ LNG meer heeft inmiddels Q-max schip gelost van 250.000 m³ LNG.

De realisatie van het project met inbegrip van de verbinding met het vervoersnetwerk wordt voorzien voor 2014 in geval de bestaande Belgisch-Franse interconnectie te Blaregnies/Taisnières (BLAR/TAIS) wordt gekozen als koppeling met het Belgisch

13 Het feit dat de toegang tot de terminal bilateraal onderhandeld wordt door de EDF-groep, en niet via een *open season* (zoals bijvoorbeeld bij de LNG-terminal van Zeebrugge), geeft onmiddellijk aan dat het hier over een terminal gaat met geen "*open access*"-regime. Het succes van deze onderhandelingen zal mede afhangen van hoe de koppeling met Zeebrugge wordt voorgesteld. De EDF-groep zou op het einde van de tweede trimester van 2010 een beslissing nemen over het al dan niet bouwen van een terminal.

vervoersnet en 2015 indien een nieuw interconnectiepunt Pitgam/Veurne moet worden gerealiseerd.

13. Minstens de helft van de overslagcapaciteit van de nieuwe terminal zou in handen blijven van de projectontwikkelaar EDF-groep¹⁴. De overige capaciteit zou door de EDF-groep toegekend worden aan LNG-producenten en aan derden. Tabel 2 geeft een beeld van de capaciteitstoekenning van de LNG-terminal te Duinkerke die EDF voorziet.

Tabel 2. De twee varianten die de EDF-groep hanteert voor de capaciteitstoekenning van LNG-terminal te Duinkerke.

	Project 1: 10 miljard m³/j	Project 2: 13 miljard m³/j
Groep EDF	5-8 miljard m ³	5-8 miljard m ³
LNG-producenten	2 miljard m ³	2 miljard m ³
Andere derden	0-3 miljard m ³	3-6 miljard m ³

Bron gegevens LNG-terminal Duinkerke: "Consultation publique relative à la demande d'exemption envisagée par la société Dunkerque LNG pour son projet de terminal méthanier à Dunkerque", CRE, 16.02.2009

EDF voorziet dat het aantal shippers niet meer dan 3 of 4 bedraagt om het beheer van de terminal te optimaliseren. De aanwending van de flexibiliteitsmogelijkheden die een LNG-terminal kan bieden, zou mogelijk sterk beoogd kunnen worden door de EDF-groep vanwege haar gasgestookte elektriciteitscentrales (zie voetnoot 1). EDF biedt aan de partijen een enveloppe van vaste rechten aan die de slots, de opslagcapaciteit, de hervergassingscapaciteit en de uitzendcapaciteit naar het vervoersnetwerk omvatten. EDF zou prioritair contracten aangaan met LNG-producenten.

14. EDF heeft momenteel een procedure lopende in Frankrijk voor een volledige ontheffing van de gereguleerde toegangsregels gedurende 20 jaar en rekent hiervoor op artikel 22 van de Tweede Europese Gasrichtlijn. De huidige signalen wijzen er op dat EDF voor de LNG-terminal in Duinkerke afwijkingen zal kunnen bekomen ten opzichte van een volledige gereguleerd regime van open toegang. De CREG beoogt een eerlijke concurrentie, eveneens complementariteit, tussen de LNG-terminal te Duinkerke (met mogelijke

¹⁴ Dit zou een jaarvolume betekenen van 5 à 8 miljard m³ hetgeen zeer omvangrijk is in verhouding met het huidig verkoopvolume van EDF op de Franse, Belgische en Britse aardgasmarkt dat 4,5 miljard m³(n) bedraagt (zie verder Tabel 3).

uitzonderingsregels) en de LNG-terminal te Zeebrugge en zal dit van nabij opvolgen.

De ontheffing die EDF zou verkrijgen voor de LNG-terminal heeft automatisch een afgeleid effect op het gebruik van de pijpleidingen *downstream* ook al zijn die volledig onderworpen aan een gereguleerd regime. Er moet over gewaakt worden dat de toegang en het gebruik van een verbindingleiding niet indirect wordt gecontroleerd door de uitzonderingsregels geldend op de LNG-terminal te Duinkerke.

III. VERBINDING MET ZEEBRUGGE

15. De EDF-groep beoogt op de eerste plaats de terminal aan te wenden om het aardgas aan te bieden op het handelsplatform te Zeebrugge en ter bevoorrading van de gasgestookte elektriciteitscentrales zowel van producent SPE (die sinds de acquisitie behoren tot de groep EDF), als van nieuwe eigen gasgestookte centrales. De LNG-terminal is overigens zeer geschikt om de nodige flexibiliteit te bieden om de elektriciteitscentrales te moduleren.

16. In het bijzonder beoogt EDF specifieke maatregelen voor een verbinding die vastheid moet kunnen garanderen (vaste capaciteit) onder commercieel stabiele en concurrentiële voorwaarden waaronder de mogelijkheid om intra-day flexibiliteit te exporteren voor haar elektriciteitscentrales in België. De CREG begrijpt goed het eisenpakket van de EDF-groep maar is van mening dat er geen verbinding kan worden gebouwd die enkel op maat wordt ontwikkeld volgens de voorwaarden van één partij¹⁵. Dit druist overigens volledig in tegen de Europese regelgeving.

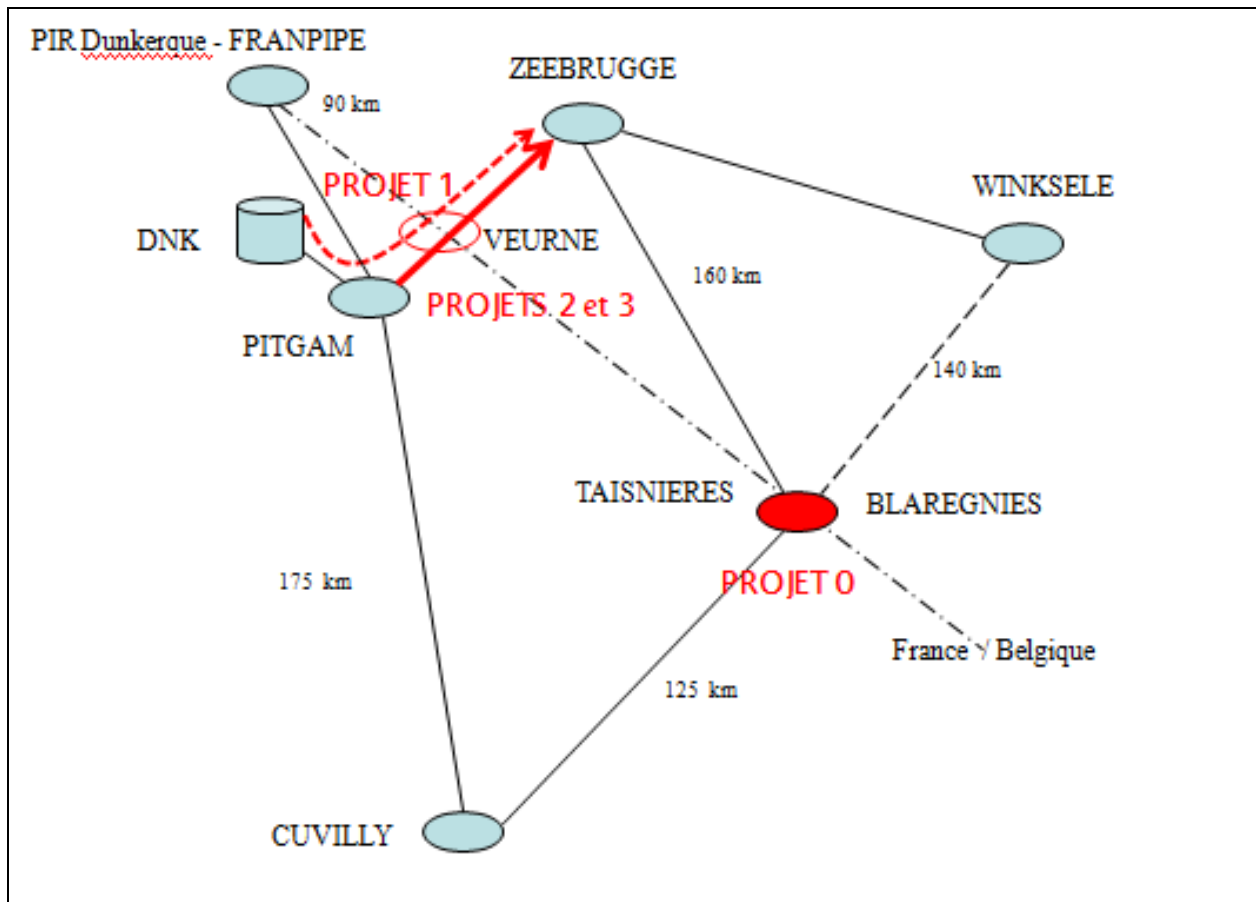
17. Hierna worden de alternatieve verbindingen beknopt beschreven¹⁶. Figuur 1 geeft schematisch weer welke 4 verbindingen¹⁷ er momenteel op tafel liggen.

¹⁵ Uiteraard, gezien het aandeel van de EDF-groep in haar eigen terminal, zal EDF de belangrijkste shipper zijn van de nieuwe vervoerscapaciteit. Of met andere woorden, de nodige investeringen *downstream* worden geïnduceerd door EDF.

¹⁶ Wegens de vertrouwelijkheid worden de technische details en de kostprijstramingen weggelaten in dit document. Deze gegevens zijn overigens niet noodzakelijk voor het betoog in voorliggend document.

¹⁷ Een mogelijk nieuwe verbinding met de LNG-terminal van Duinkerke, dat op de eerste plaats als een zuid/noord-verbinding wordt voorgesteld, staat in feite niet onafhankelijk van het noord/zuid-project (verbinding vTn-leiding met Blaregnies, zie studie CREG(F)090713-CREG-874 (www.creg.be)) waarvan Fluxys en GRTgaz samen met de CREG en de CRE de *open season* hebben afgerond in midden 2008. Volgens de huidige planning zou deze nieuwe leiding vanaf Winksele op de vTn-leiding tot Blaregnies mogelijk gelegd kunnen worden tegen einde 2013. De CREG is van mening dat het projectvoorstel voor een verbinding met de LNG-terminal te Duinkerke tevens duidelijk moet maken (en doorrekenen) wat de repercussies zijn op het noord/zuid-project dat voorzien is.

Figuur 1. Alternatieve verbindingen die momenteel besproken worden.



Project 0 – Bestaande interconnectiepunt BLAR/TAIS

18. Dit project behelst een pijpleidingverbinding van 17 km tussen de DNK TML en het bestaande knooppunt Pitgam waar zich het compressiestation bevindt en waar het LNG geodoriseerd zou kunnen worden op het vervoerstnetwerk van GRTgaz en fysisch worden uitgevoerd uit Frankrijk te BLAR/TAIS via een desodorisatie-installatie in Taisnières. Dit betekent voor GRTgaz een versterking van de as tot Cuvilly. Desodorisatie blijkt technisch een onzekere optie omdat een voldoende graad van zuiverheid niet vanzelfsprekend is.

Een alternatief dat GRTgaz opneemt is een parallelle leiding van Pitgam via Cuvilly naar Blaregnies met niet geodoriseerd aardgas uit de LNG-terminal (en de FRANPIPE). Deze optie vereist belangrijke investeringen die bespaard zouden kunnen worden bij een kortere route via Veurne.

19. In België zou dit project een koppeling betekenen met de geplande, maar nog niet besliste, leiding die de vTn-leiding te Winksele verbindt met Blaregnies. Deze nieuwe leiding zou dan bi-directioneel ontworpen moeten worden tegen einde 2013.

Project 1 – Directe leiding

20. Een directe leiding van de DNK TML tot aan het nieuwe interconnectiepunt Veurne. Dit betekent dat EDF een leiding zou trekken vanaf “haar” terminal tot aan de Belgische grens. Het betreft dan per definitie hervergast LNG dat niet geodoriseerd is. Een verdertrekking van die leiding tot aan Zeebrugge door EDF is niet aan de orde en kan met de huidige regelgeving quasi uitgesloten worden.

21. Aan Belgische zijde zou een nieuwe verbinding van Veurne tot aan Zeebrugge gelegd worden via een koppeling met de vTn-leiding te Desteldonk of Maldegem die volledig binnen het gereguleerd beheer van Fluxys valt.

Project 2 – Nieuw interconnectiepunt Veurne/Pitgam met compressie in Frankrijk

22. Een verbinding tussen de DNK TML en het bestaande knooppunt te Pitgam op het vervoersnetwerk van GRTgaz en vervolgens een nieuwe verbinding tot aan het nieuwe interconnectiepunt Veurne en met compressie te Pitgam. Dit zou een niet geodoriseerd traject zijn.

23. Aan Belgische zijde betekent dit dezelfde investering als in het geval van project 1 maar met de zekerheid dat het aardgas voldoende gecomprimeerd is op het entypunt te Veurne¹⁸.

Project 3 – Nieuw interconnectiepunt Veurne/Pitgam met compressie in België

24. Dit project komt overeen met project 2 met dit verschil dat er op het Belgische vervoersnet gecomprimeerd moet worden.

25. De CREG is van mening dat het aardgas aan de Belgische grens geleverd wordt aan de vereiste druk nodig voor het vervoer in België. Als aan deze vereiste niet beantwoord zou worden, zal de CREG de weerslag hiervan op het Belgisch netwerk (en het netbeheer) apart

¹⁸ De discussie over de drukwaarborgen, zoals momenteel voorgesteld, moet verder bekeken worden want de LNG-terminal te Duinkerke zendt in principe uit aan 92 bar hetgeen voldoende is *downstream*

beoordelen te samen met de tarifaire gevolgen in de mate dat er investeringen nodig zijn in België.

Open Season

26. Zoals de zaken nu staan zal de keuze van de verbinding mede bepaald worden door het resultaat van een *open season* (marktbevraging) die in april 2010 gelanceerd zou worden door Franse netbeheerder GRTgaz en de Belgische netbeheerder Fluxys waarna wordt overgegaan to contractuele verbintenissen in november-december 2010.

27. Wat betreft de verbinding met het Belgische aardgasvervoersnet stelt de CREG dat de internationale markt moet geconsulteerd worden aangaande de gewenste routes (interconnecties) en vervoerscapaciteit zowel voor het fysisch vervoer van aardgas vanuit Frankrijk naar België als andersom. Het moet een gecoördineerde *open season* zijn tussen de betrokken beheerders conform de richtlijnen die worden voorgeschreven door ERGEG¹⁹.

28. De CREG verwacht dat Fluxys de nodige stappen onderneemt voor een gecoördineerde *open season* en dat het "information memorandum" dat de *open season* inluit rekening houdt met de inhoud van voorliggende studie.

¹⁹ ERGEG Guidelines for Good Practice on Open Season Procedures (GGPOS), C06-GWG-29-05c, May 21, 2007

http://www.energy-regulators.eu/portal/page/portal/EER_HOME/EER_PUBLICATIONS/CEER_ERGEG_PAPERS/Gas/2007/C06-GWG-29-05c_GGPOS.pdf

IV. PRINCIPES

29. De CREG kijkt enigszins met argusogen naar de bouw van een LNG-terminal te Duinkerke (vlak over de grens op 75 km afstand van de LNG-terminal te Zeebrugge waar een *open season* voor een tweede uitbreiding nog niet is afgerond, ontheffingsprocedure voor toegang tot de terminal, vooral bedoeld om aardgas over te brengen naar Zeebrugge en de centrales van SPE te voorzien van aardgas en flexibiliteit). De CREG zal daarom, zoals reeds gemeld, de eerlijke concurrentie tussen de terminals van nabij opvolgen. Directer tot het werkbereik van de CREG behoort een efficiënte inpassing van de nieuwe verbinding in de beide bestaande netwerken om zo te streven naar een synergie tussen de terminals (en dus ook de handelsplatformen PEG Nord en de Zeebrugge Hub) ten behoeve van de vrije marktwerking, de bevoorradingszekerheid en de redundantie van het vervoersnetwerk. Vanuit deze achtergrond worden hierna enkele basisprincipes uitgewerkt.

Principe 1 – de verbinding sleiding moet verbonden zijn met het geïnterconnecteerd vervoersnetwerk in Frankrijk en in België (geen directe leiding)

30. De verbinding sleiding moet verbonden zijn met het geïnterconnecteerd vervoersnet in zowel België als Frankrijk. De CREG zou het sterk betreuren indien er een geïsoleerde leiding van de TML DNK gelegd zou worden tot aan de Belgische grens. Een geïsoleerde leiding vanaf de grens (bijvoorbeeld te Veurne) richting Zeebrugge kan de CREG in geen geval aanvaarden.

31. Netvermazing en netkoppeling zijn essentiële componenten voor de vrijmaking van de markt en de bevoorradingszekerheid. Dit wordt bijvoorbeeld als volgt geformuleerd door de Europese Commissie in het voorstel van Verordening inzake bevoorradingszekerheid van aardgas in artikel 6²⁰:

“De lidstaten zien erop toe dat elke nieuwe transmissie-infrastructuur bijdraagt tot de voorzieningszekerheid door middel van een voldoende aantal entry- en exitpunten en bijdraagt tot de ontwikkeling van een onderling goed verbonden infrastructuur.”

32. Het is gekend dat meerdere partijen (shippers) geïnteresseerd zijn in fysieke exit-capaciteit vanuit Frankrijk richting België. Het is daarom wenselijk dat deze partijen gehoord

²⁰ Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende maatregelen tot veiligstelling van de aardgasvoorziening en houdende intrekking van Richtlijn 2004/67/EG, COM(2009) 363 definitief.

worden in het project van de verbinding met het Belgisch aardgasvervoersnetwerk. De bouw van een grensoverschrijdende verbindingsleiding die enkel kan benut worden door de gebruikers van de LNG-terminal, die trouwens onderworpen zouden worden aan de toegangsregels voor de terminal van Duinkerke, is daarom moeilijk denkbaar. Een dergelijk project zou bovendien indruisen tegen de Europese regelgeving terzake.

33. De verbinding moet de liquiditeit en de aardgashandel bevorderen in zowel Frankrijk als België via een uitwisseling in twee richtingen. Gezien arbitrage wordt vergemakkelijkt met een nieuwe verbinding zou er convergentie moeten optreden tussen de handel op de Zeebrugge Hub en op PEG Nord. Dit past volledig binnen het Europees kader van het verbinden van marktplaatsen en dan liefst in beide richtingen.

Principe 2 – de verbonden netwerken moeten bi-directioneel uitgebouwd worden

34. De nieuwe verbinding moet toelaten om samen met bestaande verbindingen fysisch aardgas te vervoeren van het ene netwerk naar het andere. Dit betekent dat shippers vanuit België ook toegang moeten kunnen verkrijgen tot de Franse markt in het kader van dit project om daar klanten te kunnen prospecteren en te beleveren.

35. Bi-directionele capaciteit wordt sterk aanbevolen door de Europese Commissie. In het voorstel van Verordening inzake bevoorradingszekerheid van aardgas wordt in artikel 6 aangaande de infrastructuurnorm het volgende gesteld:

“De transmissienetbeheerders zorgen voor een permanente fysieke capaciteit om binnen twee jaar na de inwerkingtreding van deze verordening op alle interconnecties gas in beide richtingen te kunnen vervoeren, behalve in gevallen waarin de Commissie op verzoek van een bevoegde instantie besluit dat de toevoeging van een bi-directionele flowcapaciteit de voorzieningszekerheid van geen enkele lidstaat vergroot.”

Principe 3 –aardgas aan het interconnectiepunt met België mag niet geodoriseerd zijn

36. Om de uitwisselbaarheid mogelijk te maken tussen Frankrijk en België mag het aardgas niet geodoriseerd zijn. Het proces van odorisatie en desodorisatie in Frankrijk kan vermeden worden door het LNG zonder odorisatie te injecteren in de verbinding met het Belgische vervoersnetwerk. Er zou bijvoorbeeld een verbinding DNK TML – Pitgam - Veurne kunnen gelegd worden met niet geodoriseerd aardgas). Bij voorkeur is er dan ook een koppeling met de FRANPIPE vooraleer het Noors gas wordt geodoriseerd (omwille van bevoorradingszekerheid en voldoende volume van niet geodoriseerd aardgas). Dit zou

betekenen dat pas vanaf het knooppunt Pitgam het aardgas geodoriseerd wordt, en enkel voor dat deel dat bestemd is voor de Franse markt.

37. In dit verband is het belangrijk te melden dat er een engagement is tussen GRTgaz en de Europese Commissie om te Taisnières een desodorisatiestation te bouwen opdat 300 k.m³(n)/h vaste exitcapaciteit zou kunnen worden aangeboden richting België²¹. Dit project heeft nog geen concrete vorm gekregen maar wel is al gekend dat de kosten van desodorisatie hoog liggen en de kwaliteitsgarantie niet vanzelfsprekend is. Een nieuwe verbinding voor niet geodoriseerd aardgas vanuit de DNK TML, en eventueel vanuit de FRANPIPE als GRTgaz de toelating krijgt om het Noors aardgas gas vanaf Pitgam te odoriseren²², zou een *first best* alternatief zijn. Zowel in termen van investeringskosten als variabele kosten (opex) betekent dit een aanzienlijke kostenbesparing voor GRTgaz.

Principe 4 – de verbindingsleiding is gereguleerd

38. De verbinding valt binnen het gereguleerd regime van open toegang en tarifiering zowel in Frankrijk als in België. Er kan geen sprake zijn van een ontheffing op de leiding, noch aan de ene zijde noch aan de andere zijde van de grens.

39. Ook kan het niet zijn dat de verbinding indirect onderhevig is aan de ontheffingen die de LNG-terminal te Duinkerke zou verkrijgen. Bij een directe leiding zou per definitie het gebruik van de verbindingsleiding onderworpen zijn aan de toegangsregels van de terminal en exclusief voorbehouden zijn aan de gebruikers van de terminal.

²¹ Cf. De beslissing van Europese Commissie inzake de fusie van Gas de France en Suez C(2006)5419 van 14.11.2006 dat melding maakt van de zaak Gaz de France/Suez – COMP/M.4180 (engagementen bij de Europese Commissie).

²² Dit ligt evenwel gevoelig in Frankrijk omdat daar odorisatie de regel is vanwege veiligheid (detectie lekken). Dit zou betekenen dat het Noors aardgas dat aankomt te Duinkerke via de FRANPIPE over een traject van 20 km tot Pitgam niet geodoriseerd zou zijn. Een dergelijke aanvraag is lopende in Frankrijk.

V. RICHTLIJNEN

40. Toepassing van voorgaande principes in Deel IV geeft aan dat van de huidige opties, de optie van een verbinding vanaf het knooppunt Pitgam in het netwerk van GRTgaz (waar ook Noors aardgas van de FRANPIPE aankomt) tot aan de grens met België te Veurne en dan een verderzetting tot Zeebrugge (bijv. via koppeling met de bi-directionele vTn-leiding te Maldegem of Desteldonk) de voorkeur krijgt en beantwoordt aan de doelstellingen van vrije marktwerking, bevoorradingszekerheid en redundantie van het netwerk.

Dit sluit niet uit dat via een gedetailleerde haalbaarheidsanalyse met een doorrekening van de kosten, een ander resultaat wordt verkregen. Dit zal echter afzonderlijk voor ieder concreet project bekeken worden maar doet geen afbreuk aan de principes en richtlijnen die de CREG hier formuleert.

41. Het beheer van de nieuwe verbinding moet worden uitgewerkt vanuit een globale netwerkbenadering waarbij de aardgasstromen worden geoptimaliseerd. Dit leidt tot een kostenefficiënte netwerkuitbating.

42. Het Belgisch aardgasvervoersnet is van vitaal belang voor de bevoorrading van de Franse aardgasmarkt. Op het Belgisch aardgasvervoersnet is een vervoerscapaciteit geboekt richting Frankrijk voor een maximale doorvoerstroom van 21 miljard m³(n)/jaar hoogcalorisch aardgas. Zowat 70% van deze doorvoer is voor rekening van het traject Zeebrugge-Frankrijk (TROLL-leiding) en 30% op het traject van 's Gravenvoeren (en Eynatten) via de SEGEO-leiding tot aan het interconnectiepunt Blaregnies/Taisnières op de Belgisch-Franse grens. De effectieve doorvoerstroom bedraagt ongeveer 16 miljard m³(n)/jaar. Dus de gemiddelde *load factor* van de geboekte capaciteit bedraagt 77% (relatief hoog). Aangezien de Franse H-gasmarkt goed is voor 41 miljard m³(n) staat België als doorvoerland in voor 39% van de bevoorrading van de Franse H-gasmarkt²³.

43. Gezien de belangrijke *forward*-gasstromen naar Frankrijk met relatieve vastheid (*load factor* van 77%) is er een belangrijk potentieel van virtuele aardgasuitvoer vanuit Frankrijk naar België via tegenboekingen (*backhaul*). Backhaul-boekingen zijn reeds de praktijk op het interconnectiepunt Blaregnies/Taisnières, weliswaar op niet vaste basis. Fysisch aardgas invoeren vanuit Frankrijk is vandaag nog niet mogelijk aangezien, voor wat H-gas betreft, de TROLL-leiding en de SEGEO-leiding niet bi-directioneel zijn en het aardgas op het Frans

²³ De L-gasmarkt heeft een aandeel van 12% van de Franse aardgasmarkt ofwel 5,6 bcm. België staat volledig in voor de doorvoer van L-gas naar Frankrijk.

vervoersnetwerk geodoriseerd is terwijl dat niet het geval is in België. De realisatie van een aftakking van de bi-directionele vTn-leiding te Winksele tot aan Blaregnies, die mogelijk gerealiseerd wordt tegen einde 2013, zou bij voorkeur bi-directioneel zijn waardoor invoer vanuit Frankrijk mogelijk zou zijn op voorwaarde dat het aardgas gedesoriseerd is.

44. Fysische aardgasuitvoer uit Frankrijk naar België werd reeds door DG COMP voor 300 k.m³(n)/h opgelegd. Bijkomende fysische uitvoer is pas opportuun als de uitvoer uit Frankrijk naar België meer nood heeft aan vaste capaciteit dan de de uitvoer uit België naar Frankrijk kan bieden. Zolang de uitvoerstream naar Frankrijk groter is dan de invoerstream uit Frankrijk kan invoer uit Frankrijk worden gerealiseerd door minder uitvoer uit België. Er moeten dan ook geen netwerkaanpassingen worden uitgevoerd maar *swapping (netting)* door de netwerkbeheerders kan er voor zorgen dat de contractuele verbintenissen worden gewaarborgd. De nieuwe verbindingsleiding moet vanuit deze netwerkbenadering beheerd worden. Het is dan de vraag of een nieuwe verbindingsleiding opportuun is. De CREG eist dat de nieuwe verbinding getoetst wordt aan de *backhaul*-mogelijkheden op de bestaande verbindingen tussen de netwerken. In ieder geval zal deze bedenking een invloed hebben op de dimensionering, de *load factor* en de kost van de nieuwe verbinding²⁴.

45. Via *backhaul* te Blaregnies worden bovendien reeds aanzienlijk aardgasvolumes virtueel ingevoerd vanuit Frankrijk. In 2008 werd 9,8% van de volledige Belgische aardgasmarkt bevoorrad via virtuele invoer vanuit Frankrijk (6,1% H-gas en 3,7% L-gas). Het betreft echter wel niet-vaste *backhaul*-capaciteit²⁵.

46. De kwestie van virtuele invoer is zeer belangrijk vanuit netwerkefficiëntie en kostenbesparing. De CREG verwacht daarom dat ieder investeringsproject rekening houdt met virtuele invoer. Het is ook belangrijk dat het investeringsproject voor wat compressie betreft rekening houdt met het grensoverschrijdend effect en dat hieromtrent in dialoog evenwicht wordt nagestreefd tussen de twee betrokken landen

47. Recent heeft Fluxys nogmaals duidelijk gemaakt aan de Britse energieregulator Ofgem dat de afwijkende gaskwaliteit in het Verenigd Koninkrijk ten opzichte van de standaard op het Europese vasteland gevaren inhoudt voor de aardgasdoorvoer naar het

²⁴ Het aanbieden van vaste *backhaul*-capaciteit is een dienst die sterk wordt benadrukt in het ontwerp van de nieuwe Gedragscode voor toegang tot het Belgisch vervoersnet (zie Voorstel CREG (C)090716-CDC-882, www.creg.be).

²⁵ Zie studie CREG (F)090713-CREG-874 (www.creg.be)

Verenigd Koninkrijk²⁶. Gezien de aardgaskwaliteit van LNG (relatief hoge Wobbe-index), kan LNG niet steeds geïnjecteerd worden in het vervoersnet richting de Interconnector. Het is niet wenselijk dat de nieuwe verbinding met Frankrijk de problematiek van de aardgaskwaliteit voor doorvoer naar het Verenigd Koninkrijk zou verergeren. De CREG dient hierover geïnformeerd te worden en zal, indien nodig, gepaste initiatieven nemen. Het is in ieder geval zo dat het Verenigd Koninkrijk meer onder druk komt te staan om de nodige investeringen te doen in hun net om het kwaliteitsverschil op te vangen en dit geheel in hun eigen belang van bevoorradingszekerheid.

48. Vanuit bevoorradingszekerheid, ook voor de Belgische markt, draagt de bouw van een terminal te Duinkerke bij tot een spreiding van de bevoorradingsrisico's. Het vergroot namelijk de waaier bronnen van waaruit België bevoorraad kan worden. Op een kuststrook van 75 km zal aardgas worden aangevoerd van de Noorse gasvelden in de Noordzee via de ZEEPIPE met terminal te Zeebrugge (maximaal 14,5 miljard m³(n)/jaar), de FRANPIPE met terminal te Duinkerke (maximaal 15 miljard m³(n)/jaar), LNG te Zeebrugge (maximaal 9 miljard m³(n)/jaar) en LNG te Duinkerke (maximaal 10 à 13 miljard m³(n)/jaar)²⁷. Deze configuratie is uniek in termen van bevoorradingszekerheid (*fall back* mogelijkheden) en biedt een potentieel aardgasvolume dat overeenstemt met de totale Franse aardgasmarkt of bijna 3-maal de Belgische aardgasmarkt.

49. In Tabel 3 wordt de positie van EDF in Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en België in beeld gebracht²⁸.

²⁶ Zie bijvoorbeeld: Heren ICIS EuropeanSpotGasMarkets 18/11/2009 : « Debate over UK gas quality fails to stir Ofgem to act », Heren ICIS EuropeanSpotGasMarkets 30/11/2009 "Britain's Ofgem will not socialize the cost of blending".

²⁷ Zoals de ZEEPIPE in Zeebrugge en de FRANPIPE te Duinkerke aan elkaar gewaagd zijn, krijgt mogelijk de LNG-terminal te Zeebrugge een tegenpartij in Duinkerke.

²⁸ De EDF-groep heeft geen volledige dochteronderneming in Duitsland maar heeft een participatie van 46,07% in de energiegroep EnBW die goed is voor een aardgasvolume van 69,8 TWh (in 2008) waarvan ook een gedeelte voor de bevoorrading van de eigen gasgestookte elektriciteitscentrales (jaarverslag 2008, EDF-groep). Mogelijk beoogt de EDF-groep om de LNG-terminal te Duinkerke tevens aan te wenden voor doorvoer (via België) naar Duitsland.

Tabel 3. Positie van EDF op de aardgasmarkt in Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en België.

	Aardgasverkoop	marktaandeel
Frankrijk	19,2 TWh	3,7%
Verenigd Koninkrijk	30,3 TWh	2,8%
België	0,9 TWh	0,5%

Bron: jaarverslag EDF 2008, IEA Natural Gas Information 2009

Het huidig verkoopvolume van EDF op de Franse, Belgische en Britse aardgasmarkt bedraagt ongeveer 4,5 miljard m³(n) wat aanzienlijk is ten opzichte van de capaciteit op de LNG-terminal te Duinkerke die EDF voor zich vrijhoudt (5 à 8 miljard m³(n) per jaar, zie Tabel 2). Het lijkt daarom nuttig om meer zicht te verkrijgen op de portefeuille-afstemming die EDF heeft uitgevoerd.

VI. BESLUIT

Uit voorliggende rapport leidt de CREG volgende richtsnoeren af die de leidraad vormen in haar opstelling ten aanzichte van de mogelijke verbinding tussen de LNG-terminal te Duinkerke en het Belgische aardgasvervoersnet:

1. De CREG streeft een eerlijke concurrentie tussen de LNG-terminal te Duinkerke (met vermoedelijk een volledige ontheffing van gereguleerde toegangsregels) en de LNG-terminal te Zeebrugge (volledig gereguleerd regime) na en zal dit van nabij opvolgen.
2. De CREG streeft een synergie na tussen de LNG-terminal te Duinkerke en de LNG-terminal te Zeebrugge. Mocht één van de terminals buiten werking vallen, kan er nog steeds gerekend worden op de andere terminal voor de continuïteit van de bevoorrading. Dezelfde *fall back*-mogelijkheid geldt voor het Noors aardgas dat via de Zeepipe aankomt te Zeebrugge en de Franpipe te Duinkerke. Deze synergie beantwoordt aan de Europese Verordening betreffende bevoorradingszekerheid van aardgas die in de maak is. Daarom, maar ook vanwege markttoegankelijkheid, is een nieuwe verbinding tussen Frankrijk en België een waardevol project. Via deze investering wordt de liquiditeit en de handel bevorderd tussen het handelsplatform van PEG Nord en de Zeebrugge hub waardoor arbitragemogelijkheden worden vergemakkelijkt met convergentie van de markten tot gevolg.
3. De CREG steunt een internationale marktbevraging (open season) voor een nieuwe grensoverschrijdende verbinding die gecoördineerd wordt door de betrokken netwerkbeheerders en opgevolgd wordt door de CREG samen met Franse regulator CRE.
4. De CREG hanteert het principe dat de grensoverschrijdende verbindingsleiding moet verbonden zijn met het geïnterconnecteerd vervoersnet in Frankrijk en in België. Er kan geen sprake zijn van een directe leiding waarvan het gebruik direct of indirect onderworpen zou zijn aan de toegangsregels voor de terminal van Duinkerke. De CREG heeft steeds gestreden tegen directe leidingen.
5. De verbinding moet ertoe leiden dat de verbonden netwerken volledig bi-directioneel zijn. Er moet fysisch aardgas vervoerd kunnen worden van het ene netwerk naar het andere en vice versa. Deze doelstelling behelst specifieke aandacht voor de drukvereisten.

6. De verbinding moet toelaten niet geodoriseerd aardgas grensoverschrijdend te vervoeren van het ene netwerk naar het andere en vice versa. Dit vereist ingrepen aan Franse zijde omdat daar de regel is dat het aardgas reeds op het vervoersnet wordt geodoriseerd terwijl in België dit pas gebeurt bij de koppeling met de distributienetten.
7. De verbinding valt onder het gereguleerd regime zowel wat toegang betreft als wat de bepaling van de tarieven aangaat.
8. De CREG streeft naar een kostenefficiënte ontwikkeling en operationeel beheer van het vervoersnet. In dit verband wordt gesteld dat er een belangrijke fysische doorvoerstroom bestaat van België naar Frankrijk waardoor invoer vanuit Frankrijk voor een bepaald gedeelte kan plaatsvinden via *swapping (netting)* door de netbeheerders. Met andere woorden, uitvoer van aardgas uit Frankrijk kan voor een bepaald gedeelte gebeuren via tegenboekingen (*backhaul*). Dit principe en de invloed ervan (ook op de tarieven), moet worden uitgewerkt in het projectvoorstel vooraleer een nieuwe verbindingsleiding vorm wordt gegeven.

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas :



Dominique WOITRIN
Directeur



François POSSEMIERS
Voorzitter van het Directiecomité